

Sygn. akt *XVII AmE 79/12*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Dariusz Dąbrowski</i>
Protokolant:	Protokolant sądowy – stażysta Anastazja Chojnacka

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) *Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki*

przy udziale zainteresowanego (...) *Spółki Akcyjnej w K.*

o zawarcie umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 29 marca 2012 roku Nr (...)

orzeka:

1. oddala odwołanie,
2. zasądza od powoda (...) *Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.* na rzecz zainteresowanego (...) *Spółki Akcyjnej w K.* kwotę 377 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego

SSO Dariusz Dąbrowski

Sygn. akt *XVII AmE 79/12*

UZASADNIENIE

Decyzją nr(...) z dnia 29 marca 2012 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na podstawie art. 8 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 i art. 30 ust. 1 ustawy prawo energetyczne oraz art. 104 k.p.a. po rozpatrzeniu wniosku przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. z dnia 22 listopada 2010 roku, w sprawie rozstrzygnięcia sporu z przedsiębiorstwem (...) S.A. z siedzibą w K. dotyczącego odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej oraz wniosku przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w K., z dnia 25 listopada 2010 roku, w sprawie rozstrzygnięcia sporu z przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. dotyczącego odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, postanowił orzec zawarcie umowy o świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy (...) S.A. z siedziba w K. a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., w brzmieniu stanowiącym załącznik do przedmiotowej decyzji, przy czym umowa zawiera postanowienia:

- 1) nie będące przedmiotem sporu między stronami,
- 2) postanowienia uzgodnione przez strony w trakcie postępowania,
- 3) ustalone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przedmiotową decyzją w odniesieniu do postanowień spornych między stronami.

W odwołaniu od powyższej decyzji, powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zaskarżył przedmiotową decyzję w całości i wniósł o jej zmianę w całości i orzeczenie zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania pomiędzy (...) S.A. a (...) Sp. z o.o. zgodnie z wnioskiem powoda, tj:

- Zmianą § 11 ust. 2 umowy poprzez zastąpienie jego treści następującą „Odpowiedzialność Stron określona w Taryfie nie wyklucza roszczeń z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej określonych w przepisach kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem art. 11 e ustawy prawo energetyczne.”
- Dodanie pkt 20a w Załączniku nr 9 o treści: (...) Operator może przy spełnieniu świadczenia wskazać na poczet której należności zaliczane jest to świadczenie

Ewentualnie powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy pozwanemu do ponownego rozpoznania. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci akt postępowania administracyjnego, zakończonego zaskarżoną decyzją oraz zwrócenie się do zainteresowanego (...) S.A. na podstawie art. 248 k.p.c. do przedstawienia obowiązujących umów o świadczenie usług przesyłania wraz z załącznikami i aneksami zawartych przez zainteresowanego ze wszystkimi Operatorami Systemów Dystrybucyjnych na okoliczność ustalenia faktu kształtowania przez zainteresowanego z innymi uczestnikami rynku energetycznego umów w sposób różnorodny oraz ustalenie zakresu równoprawnego traktowania użytkowników systemu.

Odwołujący się zarzucił wydanej decyzji rażące naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 353¹ k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że przepis norma prawna ukształtowana przez ten przepis doznaje szeregu niesprecyzowanych ograniczeń.
2. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 46 ust. 3 i 4 ustawy prawo energetyczne poprzez błędną wykładnię i uznanie, że przepis rozporządzenia wydanego na podstawie art. 46 ust 3 i 4 ustawy prawo energetyczne mogą stanowić ograniczenie zasady swobodnego kształtowania umów w zakresie odpowiedzialności stron.
3. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 9g ust. 1,4,7 i 12 ustawy prawo energetyczne poprzez błędną wykładnię i uznanie, że instrukcja ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej może stanowić ograniczenie zasady swobodnego kształtowania umów w zakresie, w jakim jej treść wykracza poza treść przewidzianą w ustawie prawo energetyczne.
4. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 451 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że przepis dyspozytywny o randze ustawowej może doznawać ograniczenia w stosowaniu w drodze decyzji administracyjnej również wobec podmiotu, który nie jest adresatem przedmiotowej decyzji.
5. art. 4 ust. 2 ustawy prawo energetyczne poprzez błędną wykładnię i uznanie, że umowne ukształtowanie odpowiedzialności pomiędzy operatorami systemów elektroenergetycznych może stanowić przejaw nierówno prawnego traktowania podmiotów przez jednego z tych operatorów oraz uznanie, że zasada równoprawnego traktowania podmiotów może doznać uszczerbku poprzez określenie zasad odpowiedzialności na zasadach ogólnie przewidzianych w kodeksie cywilnym.

W odpowiedzi na odwołanie zainteresowany – (...) S.A. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w K.) wniósł o oddalenie odwołania z uwagi na brak podstaw do jego uwzględnienia, oddalenie wniosku dowodowego powoda dotyczącego

przedłożenia przez zainteresowanego obowiązujących umów o świadczenie usługi przesyłania wraz z załącznikami i aneksami jako niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, dopuszczenie dowodu z wydruku ze strony internetowej powoda zawierającego ogólne warunki umów o świadczenie usług dystrybucji stosowane przez powoda w relacjach umownych z jego odbiorcami oraz zasądzenie od powoda na rzecz zainteresowanego kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zainteresowany podniósł, że brak jest podstaw do uwzględnienia odwołania, gdyż zaskarżona decyzja nie narusza przepisów prawa, a w szczególności przepisów prawa materialnego wskazanych w odwołaniu przez powoda.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując swoje szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji stanowisko.

Sąd ustalił, co następuje:

Pismem z dnia 31 maja 2010 roku (...) wypowiedziała umowę nr (...) o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej z dnia 14 grudnia 2007 roku, czego przyczyną była odmowa podpisania przez (...) kolejno aneksu nr (...) oraz aneksu (...) do powyższej umowy.

Pismem z dnia 22 listopada 2010 roku przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wystąpiło do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z wnioskiem o rozstrzygnięcie na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy prawo energetyczne sporu z przedsiębiorstwem (...) S.A. z siedzibą w K. w sprawie odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, o wydanie postanowienia określającego warunki kontynuowania dostaw energii elektrycznej do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu oraz o nadanie decyzji rozstrzygającej spór rygoru natychmiastowej wykonalności.

Pismem z dnia 25 listopada 2010 roku przedsiębiorstwo (...) wystąpiło z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu z (...) w sprawie odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektroniczne, wydanie postanowienia określającego warunki kontynuowania dostaw energii elektrycznej do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu oraz nadanie decyzji rozstrzygającej spór rygoru natychmiastowej wykonalności.

Pismem z dnia 30 listopada 2010 roku Prezes URE zawiadomił strony o wszczęciu postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu dotyczącego odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, jednocześnie informując je o prowadzeniu jednego postępowania administracyjnego w sprawi obu wniosków i wzywając strony do przedstawienia stanowiska w sprawie wniosku strony przeciwnej. W odpowiedzi na powyższe (...) i (...) przedstawiły swoje stanowiska.

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2010 roku znak (...) Prezes URE nakazał (...) kontynuowanie świadczenia usług przesyłania energii elektrycznej na rzecz (...) od dnia 1 stycznia 2011 roku do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu dotyczącego odmowy zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, na dotychczasowych warunkach, tj. warunkach określonych w umowie nr (...) o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej zawartej w dniu 14 grudnia 2007 roku pomiędzy (...), a (...) wraz ze zmianami dokonanymi aneksami nr (...), z uwzględnieniem postanowień nie podpisanego przez (...) aneksu (...).

Pismem z dnia 14 lutego 2011 roku Prezes URE wezwał strony do przedstawienia dodatkowych wyjaśnień, na które (...) udzieliło odpowiedzi pismem z dnia 4 marca 2011 roku, a (...) pismem z dnia 7 marca 2011 roku.

Pismem z dnia 30 marca 2011 roku Prezes URE przekazał stronom wzajemnie odpowiedzi na wezwanie Prezesa URE z dnia 14 lutego 2011 roku. (...) pismem z dnia 18 kwietnia 2011 roku ustosunkowała się do stanowiska strony przeciwnej, natomiast (...) ustosunkowała się do stanowiska (...) pismem z dnia 18 kwietnia 2011 roku.

Pismem z dnia 30 maja 2011 roku Prezes URE wezwał strony do przedstawienia stanowisk w kwestii możliwości porozumienia się co do treści punktów spornych i uzgodnienia treści umowy w drodze wspólnych negocjacji, w odpowiedzi na co strony wyraziły wolę podjęcia negocjacji.

Pismem z dnia 30 listopada 2011 roku (...) poinformował Prezesa URE o zakończeniu negocjacji i nie uzgodnieniu przez strony trzech spornych kwestii, przedstawiając jednocześnie swoje stanowisko w powyższej kwestii. Pismem z dnia 19 grudnia 2011 roku (...) po zapoznaniu się z pismem (...) z dnia 30 listopada 2011 roku podtrzymała swoje stanowisko w kwestiach spornych oraz przedstawiła uzupełnienie swojej argumentacji.

Decyzją z dnia 15 grudnia 2011 roku o znaku (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdzi opracowane przez (...) warunki korzystania z sieci przesyłowej zawarte w instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej.

Pismem z dnia 27 stycznia 2012 roku (...) przesłała nowy zmieniony projekt umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, Jednocześnie wskazała, iż podtrzymuje ona swoje stanowisko względem kwestii spornych dotyczących bonifikaty i odpowiedzialności odszkodowawczej oraz zaliczania otrzymywanych należności na poczet najstarszych, a pozostałe postanowienia nie są sporne pomiędzy stronami.

Pismem oznaczonym jako z dnia 21 grudnia 2012 roku, otrzymanym przez Prezesa URE w dniu 22 lutego 2012 roku (...) potwierdził uzgodnione kwestie i podtrzymał swoje stanowisko dotyczące dwóch kwestii spornych, tj. kwestii bonifikaty oraz zaliczania otrzymywanych płatności na poczet najstarszych należności.

Pismem z dnia 8 marca 2012 roku Prezes URE zawiadomił strony o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz o prawie do zapoznania się z materiałem dowodowym w sprawie i możliwości złożenia dodatkowych uwag i wyjaśnień, z którego żadna ze stron nie skorzystała.

W dniu 29 marca 2012 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał zaskarżoną decyzję. Decyzja ta w §11 zawierała następujące zapisy:

„1. Z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy w zakresie usług będących przedmiotem Umowy, w tym z tytułu niedotrzymywania przez OSP standardów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi (...) Operator, Stronom przysługują bonifikaty i opłaty, zgodnie z Taryfą, z zastrzeżeniem art. 11e ust. 8 ustawy prawo energetyczne.

2. W innych przypadkach niż określone w Taryfie, Strony ponoszą odpowiedzialność na zasadach dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej określonych w przepisach Kodeksu Cywilnego, z zastrzeżeniem ograniczenie odpowiedzialności OSP zgodnie z art. 11e ustawy prawo energetyczne.”

Powyższe fakty pozostają bezsporne i zostały ustalone na podstawie dokumentów załączonych przez strony do pism procesowych oraz znajdujących się w aktach administracyjnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 5 ust 2 pkt 1 ustawy prawo energetyczne umowa sprzedaży powinna zawierać co najmniej postanowienia określające: miejsce dostarczenia paliw gazowych lub energii elektrycznej do odbiorcy i ilość tych paliw lub energii w podziale na okresy umowne, moc umowną oraz warunki wprowadzania zmian tej ceny i grupy taryfowej sposób prowadzenia rozliczeń, wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania.

Art. 5 ust 2 pkt 2 ustawy prawo energetyczne stanowi natomiast, że umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii powinna zawierać postanowienia określające: moc umowną i warunki wprowadzania jej zmian, ilość przesyłanych paliw gazowych lub energii w podziale na okresy umowne, miejsca

dostarczania paliw gazowych lub energii do sieci i ich odbioru z sieci, standardy jakościowe, warunki zapewnienia niezawodności i ciągłości dostarczania paliw gazowych lub energii, stawki opłat lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach oraz warunki wprowadzania zmian tych stawek i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy oraz okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania.

Z powyższego wynika, iż usługa przesyłania energii elektrycznej odbywa się na podstawie umowy świadczenia usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej.

Brzmienie cytowanych przepisów ustawy prawo energetyczne wskazuje, iż sposób prowadzenia rozliczeń oraz wysokość bonifikat za niedotrzymanie parametrów oraz standardów jakościowych należy do istotnych elementów umowy o świadczenie usługi przesyłania energii elektrycznej, który winien zostać przez strony określony w umowie.

Sąd zważył, iż wniosek powoda uruchomił, przyznana Prezesowi URE przez art. 8 ust.1 ustawy prawo energetyczne, legitymację do ukształtowania spornej między stronami kwestii zawarcia umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, w granicach przysługującej stronom swobody kontraktowania.

Zgodnie z art. 8 ust.1 ustawy prawo energetyczne w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, umowy o świadczenie usług transportu gazu ziemnego, umowy o świadczenie usługi magazynowania paliw gazowych, umowy, o której mowa w art. 4c ust. 3, umowy o świadczenie usługi skraplania gazu ziemnego oraz umowy kompleksowej, a także w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania paliw gazowych lub energii rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek strony.

Zgodnie z § 37a rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną, uwzględniającego nowelizację dokonaną rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 marca 2008 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną, za każdą niedostarczoną jednostkę energii elektrycznej odbiorcy końcowemu przysługuje bonifikata w wysokości pięciokrotności ceny energii elektrycznej, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy, za okres, w którym wystąpiła przerwa w dostarczaniu tej energii; ilość niedostarczonej energii elektrycznej w dniu, w którym miała miejsce przerwa w jej dostarczaniu, ustala się na podstawie poboru tej energii w odpowiednim dniu poprzedniego tygodnia, z uwzględnieniem czasu dopuszczalnych przerw określonych w umowie lub odrębnych przepisach.

Powyższy przepis został uchylony z dniem 1 kwietnia 2008 roku wraz z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 kwietnia 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną, którego § 41 ust. 1 przewiduje iż a każdą niedostarczoną jednostkę energii elektrycznej odbiorcy końcowemu:

- 1) przyłączonemu do sieci o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV przysługuje bonifikata w wysokości dziesięciokrotności ceny energii elektrycznej, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy, za okres, w którym wystąpiła przerwa w dostarczaniu tej energii;
- 2) przyłączonemu do sieci innych napięć niż te, o których mowa w pkt 1, przysługuje bonifikata w wysokości pięciokrotności ceny energii elektrycznej, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy, za okres, w którym wystąpiła przerwa w dostarczaniu tej energii.

Definicja odbiorcy końcowego zawarta została w art. 3 ust. 13a ustawy prawo energetyczne, zgodnie z którym jest nim odbiorca dokonujący zakupu paliw lub energii na własny użytek; przy czym do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej.

Zganie z §4 ust. 1 pkt. 3 lit a) rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 kwietnia 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną Taryfa, odpowiednio do zakresu wykonywanej przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, określa między innymi sposób ustalania bonifikat za niedotrzymanie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców.

W zaskarżonej decyzji Prezes URE ustalił sporne postanowienie §11 ust. 1 i 2 w następującym brzmieniu:

„1. Z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy w zakresie usług będących przedmiotem Umowy, w tym z tytułu niedotrzymywania przez OSP standardów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi (...) (...)Stronom przysługują bonifikaty i opłaty, zgodnie z Taryfą, z zastrzeżeniem art. 11e ust. 8 ustawy prawo energetyczne.

2. W innych przypadkach niż określone w Taryfie, Strony ponoszą odpowiedzialność na zasadach dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej określonych w przepisach Kodeksu Cywilnego, z zastrzeżeniem ograniczenie odpowiedzialności OSP zgodnie z art. 11e ustawy prawo energetyczne.”.

Zgodnie z pkt 3.3. Taryfy (...) Operator na rok 2012, zatwierdzoną decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2011 roku nr (...) za każdą niedostarczoną jednostkę energii elektrycznej do odbiorcy usług przesyłania będącego odbiorcom końcowym przysługuje temu odbiorcy bonifikata w wysokości pięciokrotności ceny energii elektrycznej, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy prawo energetyczne, za okres, w którym wystąpiła przerwa w dostarczaniu tej energii do tego odbiorcy z zastrzeżeniem pkt 3.4.

Pkt 3.4 przewiduje, iż w przypadku odbiorców usług przesyłania będących operatorami systemów dystrybucyjnych, którzy energię elektryczną pobieraną z sieci przesyłowej zużywają na własne potrzeby i jednocześnie świadczą usługi dystrybucji na rzecz odbiorców końcowych przyłączonych do sieci, bonifikata, o której mowa w pkt. 3.3. przysługuje w tej części, która dotyczy poboru na potrzeby własne.

Treść powyższych przepisów wraz z opracowanymi na ich podstawie postanowieniami taryfy (...) Operator na rok 2012 jednoznacznie wskazują, iż operator systemu dystrybucyjnego jakim jest powód nie jest uprawniony do otrzymywania bonifikaty za każdą niedostarczoną jednostkę energii elektrycznej, za okres, w którym wystąpiła przerwa w dostarczaniu tej energii, poza wyjątkiem gdy odebrana energia elektryczna zużywana jest na potrzeby własne.

Mając na względzie całokształt okoliczności sprawy oraz brzmienie cytowanych przepisów, Sąd zważył, iż Prezes URE rozstrzygając zaistniały między stronami spór w sposób prawidłowy orzekł zawarcie umowy w brzmieniu jak w załączniku do zaskarżonej decyzji.

Należy podkreślić, iż niezrozumiałym jest dla Sądu dlaczego pozwany zaskarżając przedmiotową decyzję w całości wskazuje w uzasadnieniu odwołania na zmianę jedynie spornego postanowienia §11 ust. 2 umowy i dodanie pkt 20a w załączniku nr 8. Również w toku postępowania administracyjnego powód nie formułował żadnych wniosków dotyczących pozostałych postanowień umowy. Tym samym (...) nie wskazało w odniesieniu do jakich ustaleń zaskarżonej decyzji sformułował on zarzuty. W tej sytuacji Sąd był skazany na domysły w kwestii zarzutów naruszenia wskazanych przez powoda przepisów, zakładając iż dotyczyły one jedynie § 11 ust. 2 umowy oraz nie uwzględnienia wniosku powoda w zakresie dodania pkt 20a w załączniku nr 8 do umowy.

Nie można zgodzić się z powodem jakoby sformułowany przez Prezesa URE § 11 umowy o świadczenie usług przesyłania pomiędzy (...) Operator a (...) wyłączał możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych ustanawiając wyczerpująca formułę odpowiedzialności taryfowej. Zgodnie z § 11 ust. 1 umowy w przypadku niewykonania lub nienależytego jej wykonania w zakresie usług będących przedmiotem umowy stronom przysługują bonifikaty, które w myśl art. 485 k.c. mają charakter kary ustawowej, którą reguluje przepis szczególny jakim jest wyżej wskazane rozporządzenie. Tym samym stosownie do treści art. 484 ust. 1 k.c. kara umowna należy się w zastrzeżonej wysokości,

a domaganie się zapłaty odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary umownej jest niedopuszczalne, jeżeli ani w umowie, ani w przepisach regulujących dany rodzaj zobowiązania nie zastrzeżono możliwości żądania zapłaty odszkodowania do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, bez względu na wysokość jej poniesienia (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 roku sygn. akt I CKN 317/00). Nie dotyczy to sytuacji, w której do wyrządzenia szkody doszło wyłącznie w wyniku winy umyślnej, gdyż wówczas pomimo zastrzeżeń bonifikat można skutecznie domagać się odszkodowania na zasadach ogólnych określonych w kodeksie cywilnym przenoszącego wysokość kary zgodnie z art. 473 § 2 k.c.. Taką sytuację regulować będzie zawarty przez Prezesa URE w umowie pomiędzy powodem a zainteresowanym zapis § 15 ust. 3 wprost odsyłający do przepisów kodeksu cywilnego w sprawach nieuregulowanych przez umowę.

Zdaniem Sądu powód słusznie uznał, iż nie istnieje przepis, który uniemożliwiłby stronom wprowadzenie zapisów dotyczących kar umownych w kształcie przez nie ustalonym, jednakże ze względu na specyfikę prowadzonej przez powoda i zainteresowanego działalności nie można uznać aby mogły być kształtowane z naruszeniem art. 4 ust. 2 ustawy prawo energetyczne. Zgodnie z powyższym przepisem przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii jest obowiązane zapewnić wszystkim odbiorcom oraz przedsiębiorstwom zajmującym się sprzedażą paliw gazowych lub energii, na zasadzie równoprawnego traktowania, świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii, na zasadach i w zakresie określonym w ustawie; świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji tych paliw lub energii odbywa się na podstawie umowy o świadczenie tych usług. Jak wynika z powyższego sprzedaż i dystrybucja energii musi być dokonywane z zachowaniem zasady równoprawnego traktowania użytkowników systemu. Proponowana przez powoda treść § 11 ust. 2 umowy powodowałaby podwójną odpowiedzialność poprzez bonifikatę oraz roszczenia odszkodowawczego, co kreowało by odpowiedzialność na dwóch płaszczyznach realizowanych jednocześnie, a nie uzupełniających się, tym samym prowadziłoby do uprzywilejowania pozycji powoda względem innych operatorów systemów dystrybucyjnych. Ze względu na brak uzasadnienia dla zastosowania takich postanowień umownych, Prezes Urzędu słusznie uznał, iż brak jest uzasadnienia dla wprowadzenia tego rodzaju zapisów, gdyż nie występują żadne szczególne okoliczności przemawiające za traktowaniem powoda w odmienny sposób niż pozostałych operatorów systemów dystrybucyjnych. Ponadto należy podkreślić, iż zastosowanie zapisu §11 ust. 2 w brzmieniu zaproponowanym przez powodową spółkę byłaby korzystna jedynie dla powoda, w przeciwieństwie do zainteresowanego, który zmuszony byłby do zapłaty zarówno bonifikaty jak również odszkodowania na zasadach ogólnych, a to stanowiłoby istotne naruszenie zasady równoprawnego traktowania.

Powoływanie się w tym wypadku przez (...) na zarzut rażącego naruszenia art. 353¹ k.c., z którego wynika zasada swobody umów jest całkowicie bezprzedmiotowe. Zdaniem Sądu pozwany w sposób szczegółowy uzasadnił z jakich powodów i na podstawie jakich przepisów niemożliwym było zastosowanie § 11 ust. 2 umowy w brzmieniu zaproponowanym przez powoda i konieczność wprowadzenia go w takim kształcie jakim zostało to dokonane w zaskarżonej decyzji. Powód nie wskazał w jaki sposób zarzucane naruszenie wpłynęło na wydane przez Prezesa Urzędu rozstrzygnięcie, jednakże domniemywając iż dotyczy ono rozstrzygnięcie w zakresie § 11 ust. 2 umowy w brzmieniu ustalonym przez pozwanego to, jak już zostało to wyjaśnione wcześniej, nie można uznać aby zapis ten ograniczał zasadę swobodnego kształtowania umów. Nadto należy podkreślić, iż powoływanie się na zasadę swobody umów, z której wynika możliwość kształtowania treści umowy co do zasady w sposób dowolny wymaga zgodnej woli obu stron stosunku prawnego, co nie występuje w przypadku przedmiotowej sprawy, a tym samym zarzut naruszenia art. 353¹ k.c. jest bezprzedmiotowy.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zaskarżoną decyzją art. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 9g ust. 1,4,7 i 12 ustawy prawo energetyczne poprzez błędną wykładnię i uznanie, że instrukcja ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej może stanowić ograniczenie zasady swobodnego kształtowania umów w zakresie, w jakim jej treść wykracza poza treść przewidzianą w ustawie prawo energetyczne, należy stwierdzić, że wbrew twierdzeniom powoda nieuwzględnienie przez pozwanego wniosku o dodanie pkt 20a w załączniku 8 nie ogranicza zasady swobodnego kształtowania umów. Zgodnie z art. 9g ust. 12 ustawy prawo energetyczne instrukcja ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci stanowi część umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii elektrycznej lub umowy kompleksowej,

a tym samym należy ją traktować w myśl art. 384 k.c. jako wzorzec umowny zatwierdzony w drodze decyzji administracyjnej przez Prezesa URE i opublikowany w Biuletynie Urzędu Regulacji Energetyki. Jako wzorzec umowny instrukcja ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju Sieci nie może w żaden sposób ograniczać zasadę swobody kształtowania umów, nawet zatwierdzona decyzją administracyjną, gdyż art. 385 § 1 k.c. pozwana na kształtowanie przez strony wiążących je zapisów umowy nawet w sposób sprzeczny z wzorcem umownym. Taka sytuacja będzie jednak wymagała zgodnej woli obu stron, nie tylko powoda. W przedmiotowej sprawie brak jest zgodnej woli stron jak również brak argumentów prawnych za wprowadzeniem do umowy między stronami postanowień zmieniających te zatwierdzone w instrukcji zapisy, zatem uzasadnionym było nieuwzględnienie proponowanego przez powoda zapisu.

Twierdzenia powoda jakoby brak ustawowego odniesienia do takich zapisów powoduje związanie nimi jedynie zainteresowanego jako adresata decyzji i nie wiążą powoda są błędne. Art. 9g ust. 4 ustawy prawo energetyczne wymienia jakie warunki winny być określone w instrukcji w szczególności. Tym samym nie jest to katalog zamknięty i w instrukcji ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci można zawrzeć uregulowania również dotyczące innych zagadnień, w tym formy rozliczenia pomiędzy przedsiębiorstwami. Zawarte w instrukcji zapisy dotyczące zagadnień wymienionych enumeratywnie w art. 9g ust. 4 ustawy prawo energetyczne będą miały taką samą moc jak te, które zostały w instrukcji zawarte pomimo braku ich wyszczególnienia w przepisie.

Wskazane przez powoda naruszenie art. 353¹ k.c. w zw. z art. 451 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że przepis dyspozytywny o randze ustawowej może dokonywać ograniczenia w stosowaniu w drodze decyzji administracyjnej również wobec podmiotu, który nie jest adresatem przedmiotowej decyzji, Sąd także uznał za bezpodstawne. Jak zauważył sam powód art. 451 k.c. posiada charakter przepisu dyspozytywnego i nie jest bezwzględnie obowiązująca normą prawną. Tym samym jego zastosowanie ma miejsce jedynie gdy w umowie nie zostało przewidziane inne rozwiązanie kwestii rozliczeń, co wyłączałoby stosowanie powyższego przepisu. W przedmiotowej sprawie nie występowała, jak to już wcześniej podniesiono, zgodna wola obu stron, co doprowadziło do rozwiązania sporu poprzez wydanie zaskarżonej decyzji Prezesa Urzędu, które zastąpiło oświadczenie woli obu stron w przedmiocie zawarcia umowy. Należy przy tym zaznaczyć, że takie rozstrzygnięcie nie będzie oznaczało uwzględnienie propozycji wnioskującej strony, jak w przypadku powoda, gdyż Prezes URE zobowiązany jest uwzględnić przy wydaniu decyzji szerszy kontekst gospodarczym. Tak też miało to miejsce w przypadku przedmiotowej sprawy, gdzie Prezes słusznie uznał, iż postanowienia dotyczące rozliczeń między przedsiębiorcami zostały już zawarte w pkt. 2.3.5.5.3.5. instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej, a ze względu na brak zgodnej woli obu stron w tym zakresie zapis ten wiąże obie strony, ograniczając tym samym swobodę umów realizowana przez rozstrzygającego spór Prezesa URE.

Nie można się zgodzić z podglądem powoda jakoby nie był on adresatem decyzji z dnia 15 grudnia 2011 roku o znaku (...) Prezes URE zatwierdzającej uregulowania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej, gdyż w trakcie postępowania w sprawie jej zatwierdzenia zgodnie z art. 9g ust. 2 ustawy prawo energetyczne projekt instrukcji został poddany publicznej konsultacji, w ramach której powód jako użytkownik system miał prawo zgłosić uwagi co do postanowień projektu instrukcji. W taki sposób powód, jeżeli uznawał to za niezbędne mógł zgłosić swoje uwagi co do treści postanowienia dotyczącego rozliczeń pomiędzy przedsiębiorcami i zaproponować jego brzmienie w postaci wnioskowanej w niniejszej sprawie. W trakcie konsultacji projektu powód jednak nie skorzystał ze swojego uprawnienia i nie zgłosił żadnych zastrzeżeń. Zatwierdzona instrukcja ruchu jest adresowana do wszystkich użytkowników sieci przesyłowej OSP, którzy zobowiązani są do jej stosowania, czemu służy publikacja jej w biuletynie (...).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie powoda orzekając jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 14 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z zasądzając od powoda, który przegrał proces w całości, na rzecz pozwanego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Dariusz Dąbrowski